

DEBRECZENI ELLENŐR.

Politikai, közgazdászati s társadalmi lap.

A DEBRECZENI SZABADELVÉPÁRT KOZLONYE.

Megjelen hetenkint ötször. u. m. hétfőn, kedden, szerdán, csütörtökön és szombaton.

Hirdetési díj: öt hasábos petisör 5 krajczár. Nagyobb terjedelmű s több ízben megjelenő hirdetéseknek leengedés történik.

Előfizetési feltételek: helyben hazhoz hordva vagy vidékre postán küldve.

Politikai levelek.

Az általános viták hosszadalmasságának muma rémit. Ma már negyedik napja folyik a mérges és keneteljes beszéd, s a képviselőház még mindig folytatja az általános vitát azon közigazgatási bizottság felett, melytől egy boroszlók a háta a Sennyey és Simonyi-truppnak.

Tisza Kálmán beszédének hatása más volt. Mig a conservatívek nygóni látszottak érveinek sulya alatt, addig mi ő általa körvonalozott meggyőzés az önkormányzati és központi kormányhatalom helyes kiegyenlítésének érvényesítését láttuk.

Ha nem bizony azzal megjárta. Megjárta nemcsak ő, hanem a fővárosi tanács is. — A miniszterelnök tárgyalás választást a ház élénk helyeslése kísérte, mely egyszerűsége tekintetében és nagyságában megmoldatásának helyeslése is volt.

A mai ülésről röviden annyit írhatok, hogy a kormány mellett legesikerebben Várady Gábor beszélt, ellene pedig Simonyi Ernő terjedelmese, hanem csontot és velót nélkülözve beszédével folytatott hadjárati. Simonyi Ernő szavain is látszott a Tiszai ellenes elkeseredés, s a helyet, hogy a javaslat érdemleges méltatásába bocsátott volna, az elfeladási régi notájait kezdő fütyölmi, mint a vérszűz, mely nem néz, hanem hal keserűben, s a kopott danának ismételtetésébe vész reminiszcenciának könyvzárora.

A közgazdászati bizottságról az „Ellenőr” legközelebbi számaiban három figyelemreméltó cikket foglaltunk, fősoklánk kitüntető tanára, Körössi Sándor tollából. — A cikkek közül látható, hogy a tanár ur sem nem a merev önkormányzati jog, sem nem a merev centralizáció harcosa, hanem a kettőnek üdvös összeegyeztetésében keresi a jó közigazgatási feltételeit, mely okoskodás a kormány javaslatának indokaival paralell halad.

Rövid hírek. A kisbirtokosok hiteltelenségében Csemeghy emlékelete által értekel tartartott, melyben Ribáry, Leeb, Boncz s Dr. Hérics min. főhivatalnokok vettek részt. — Az országos műcsarnok érdekében egy terjedelmes cikket küldtettem be hozzá, melyből olvasható, hogy a műcsarnok felépítésére még

60.000 frt kívántatik. — A fővárosi bizottsági közgyűlésen tegnap került szóba a belügyi miniszter leirata, arra felirat küldetni határozatott. A közgyűlésen sokan vádolták a főpolgármestert, kinek nyilatkozatából kitűnt, hogy a miniszter leirata indokolt.

FŐVÁROSI HIREK.

Az udvari balra, mely e hó 16-kán fog megtartani, tegnap küldettek szét a meghívók, az országgyűlés mindkét házának tagjai részére. A táncvigalom, mely háromnegyed 8-kor veszi kezdetét — a bolygók kerék ruhában ékszerrel, az urak pedig díszöltönyben jelennek meg. A jogász bal bizottsága által, Rudolf koronahercegnek, kiszintén jogász, egy fényesen kiállított díszmeghívó küldetett.

VIDÉKI HIREK. — Szegeden Olay László, kir. törvényeszkí joggyőző h. hó 10-én meghalt. — Csahajon — mint a N. N. írja — egy parasztneműcske egy olyan csudalatos gyermeket szült, kinek két tökéletesen kifelöltött feje volt; s ha az egyik száj sirt, hasonlót cselekedett a másik is.

FÁBIÁN CONTRA CZINCZ. (Esküdtészkí tárgyalás január 13-án.) Vádoló ügyvédének beszéde. (Vége.) Hogy P. F. ur az ő nevével mily viszonyban áll, az mi reánk nem, — ide pedig épen nem tartozik, az jelenleg nem tárgya ez eljárásnak.

„Szakácsné és szolgáló? Hogy értem ezt? kérde Margolz elbámula. Hát nincs női szolgálat a háznál?” „Nincs, az nem megy. — legalább felsőbb helyeken és pedig helyesen, nem óhajtnak. Idegen cselédet semmit sem érnek egy fejtűtérzetben, elromlanak a fegyencekkel való s el nem kerülhető közlekedés által s könnyen elcsábulnak a megvesztegetésre, egy férfi intézetben legkevésbé lehet türe a női cselédséget. — E miatt az újabb intézetekben azon berendezéssel élnék, hogy az igazgató és hivatalnokok cseléd-éinek a kórfalon kívül vannak, itt ezen berendezés még nincs meg, s e miatt kénszerítve vagyok szolgálatra személyzetem a foglyok közül választani. Krause az én házi mindenesem Blumeneich az irnok, és pedig azt hozzá kell tennem, hogy az irnok, hogy hasonló jól nehezen találják a fogház falain kívül, s csaknem sajnálkozva néznek azon nap elébe, melyben — ha büntetés ideje lelet, elfog hagyni.

„Szeretnék fogadni, hogy első belépése intézetünkbe nem elégitette ki várakozását. Ön még eddig semmi egyebet nem látott mint az előudvar, az én keretemet itt az ajtónál, lakásom egy részét, engem magamat és gyermekeimet. Valija meg csak, hogy azon kevéssel is a mit látott, bizonyos kiábrándulást érzett.” „Kiábrándulás nem épen a jellemző szó viszonzá Margolz mosolygva, — hanem nyíltan megvallom önnek, megváltam lepetve, hogy ily barátságos lakást találtam ezen magas falak közt, melyek a fogházat a külvilágtól elzárják, — hogy azon vidám, derűt kaczaj, mely —

A „Debreczeni Ellenőr” tárczája. ELTÜNT. Elbeszélés. Irta: STRECKFUSS ADOLF. ELSŐ RÉSZ. (12-ik folytatás.) „Szeretnék fogadni, hogy első belépése intézetünkbe nem elégitette ki várakozását. Ön még eddig semmi egyebet nem látott mint az előudvar, az én keretemet itt az ajtónál, lakásom egy részét, engem magamat és gyermekeimet. Valija meg csak, hogy azon kevéssel is a mit látott, bizonyos kiábrándulást érzett.”

arra, miszerint a várnagyi hivatalra — mivel kapus létezik, semmi szükség indítványozom fentebbi várnagyi hivatal beszüntetését! — (A netaláni kétételes elosztása tekintetéből, ez indítványom is megszerzetem hitelles másolatát). Az indítvány — talán mondanom sem kell, — hogy elvetetett, mit leginkább bizonyít az, hogy Fábán ur a kerül. várnagyi hivatalt — mely nem annyira nagy javadalommal, mint inkább nagy felelősséggel van összekötve, — mai napig is közmegelegedésre viseli. A Czincz ur kerületi biz. tagsága pedig — azon oknál fogva, hogy a biz. választás, az nem is válasszható — csakhamar lejár, s látjuk, hogy neki ez indítvány benyújtásához még joga sem volt.

„Elnök figyelemmel a vádló ügyvéd, hogy az erős kifejezéseket tartózkodjék. — érvény alatta a sans-culotte elnevezés.” De vajon mi vezethette vádoltat, mi ösztönözhette Czincz Ignácot arra, hogy Fábán Antal ellen ily rút rágalmaszát terjesszen világra? talán — mint kihallgatásakor ő állítja — csupán az az ártatlan jószívűség, hogy a „Debreczen” lap t. olvasóinak egy pikáns újdonsággal kedveskedjék? — ó nem, m. t. e. szék! ezt a világrát se méltóztassanak elhinni, — hanem megmondom én.

Ezen kitűnően tartott beszéd után vádló ügyvéde dr. Kemény Mór állott fel s egy neyeg óráig tartott beszédében hangsúlyozta, hogy vádló előtt beszédére elején tett ígértétől s politikát kevert a tisztán magánérmészetű ügybe Azt állítja, hogy vádló is beleesett épen vádbeszédében azon hibába, mivel vádolt ellen fellépett, vádló is beleavakozott a magánélet sentsélyébe, s becsületsértést követett el.

„1872-ben a h-böszörényi választókerületben a képvis. vál. polgárok névsora összeállított, abba hogy-vál. hogy nem Czincz Ignác is felletett véve, dacára hogy a törvény által előszabott küllekekkel nem bírt. — Ekkor a Balog Gábor és Fábán Antal kezdeményezésére egy 87 vál. polgár által aláírtott tiltakozás intézettel a közp. választmányhoz (mely hitelles másolatban itt van kezem között) — minek folytán a közp. választmány — a Czincz Ignac meghallgatása után, miután csakugyan kitűnt, hogy ő illetéktelenül lett felvéve a választók laistorámba, — nevé 1872. június h. hó 12-ken onnan kitöröltette.” (az ezt igazoló jvkvi kimutatás szintén itt van birtokomban).

„Az egyik Krause egy vén levélhordó, ki pénzest levelet sikkasztott el, a másik — Blumenreich fiatal kereskedő. Egy bebizonnyult, s általában is becsületes válto-hamisítás vezette a börtönbe. — Igaz papa! vágott közbe Gretchen: hanem hozzá kellett volna tennem, hogy Krausens két gyermeke van, hogy a legnagyobb nyomorban volt, hogy adósságot kellett csinálnia, hogy a végrehajtás és hivatalának elvesztése fenyegették, minden egyszer elhagyta magát csábítottatni, egy pénzest levél felbontására, s a pénzest gyermekeire s legsürgüttebb adóssága kifizetésére fordította. Hogy aztán egy másik levelet bontott fel, hogy a pénz az elsőbe tegye s azt kézbesítse. Hogy a másodikát kézbesítse egy harmadikat s negyediket bontott fel, míg végre — miután az eideigénített öszegét soha sem tehette helyre — bűné feloldoztatott. A bünt. ösméri a bíró, de nem a szükség és a nyomort, mely a szerencsétlen embert bűnössé tette.

„Helyesen gyermekek, oltalmazd csak Krausadat, mondi az igazgató barátságosan, — Margolzhoz fordulva hozzátéve: Leányom sokat tart az örege, de ő is a mindenesé, inassa, szakácsnéja, szolgálója, minden egy személyben.”

csakugyan bebizonyítottatnának, — büntetését vonnának maguk után.” Védő ügyvéd azon felhívása — hogy ha már nem engedtettem meg a bizonyítás vádoltának, tehát bizonyítsa be vádló ur az állítás ellenkezőjét — vagy pedig ki állván a térére — engedje meg a bizonyítási eljárást, — ó igen élénken emlékezteti az embert a vízfelülóra, ki az utolsó mentő szármászálhoz is kapkod, — de hogy védő ur ez óhaját, e kivánalmát, egy ilyen tagokból összeállított esküdtészek előtt nem átálja kivánlitanit, az valóban sajtóforgás. Tudnia kellene ugyanis, hogy a sajtóforgás rendletei ellen a bizonyítás illetéges meg azon esetben sem lehet eltérésnek helye, ha ezt maga a főd — kérelmezi. — Különb legyek meggyőződés vádló és védője, hogy vádló minden körülmény között bátran ki álland a térére!

Vádoló ügyvédje úgy végbeszédjét egész terjedelmében, mint a rágalom meghatározására vonatkozó szavait fentartja. A bizonyítási eljárás befejeztetvén, elnök vádló és védő szavait összegezi, s a szokásos formások között az esküdtészek ítélete alá bocsátván, átadni a három kérdést tartalmazó iratot.

SZÍNHÁZI SZEMLE.

(S. O.) Csütörtökön, január 13-án adatott „A krakkói barátok”. Szími 5 felvonásban Irta Rákosi Jenő. Rákosi Jenő azon színműrök közé tartozik, kik inkább hatásos jelenetekkel, mint az egész önhangzatos által hódítanak. „A krakkói barátok” sem állják ki egészen a krónika írókészkének bírálatát, hanem tagadhatlanul vannak hatásos jelenetei, hálás szerepei. A honydalom eléggé érdekes, ámbar végül a krakkói barátok confusiója nem ment az izetlenség minden árnyától. Legsikerültebb jelenete az, melyben az ausztriai herceg mellőztetése miatt patog, ebben van szellem és színműri rutin.

Siposné Hedvig szerepét szokott művésztelést adta, ámbar hangja a magasabb indulat kitörésénél az erőletetésig szívnél viselé magán. A bonnyiné az elmes és hü nő udvarhölgy Klára szerepét közmeglekedésre töltötte be, s különösen a siketség jelenetben igen kedves volt. Szeles (ausztriai herceg), Takács (a mazovi herceg), Abonyi (Jagello) s a többiek is többé-kevésbé jól játszottak. Balácsi a ferenczes barát szerepét sokkal sikerültebben adta volna, ha rendes tulajásába nem esik. — Végül helyén látjuk meggyezni, hogy a szereputadás nem volt általános. Közönség kis számmal.

NAPI HIREK.

A jégpályáról. Ma egyvethi lapunkban azon reményünknek adunk kifejezést, hogy f. hó 16-kára az az holnapra a korcsolyázó-egylet állandó kioskja valószínűleg teljesen kész lesz s átadva a közönség használatának; azonban sajnálattal kelle meggyőződnünk, hogy még tegnap délután is egy stadiumban voltak a munkálatok, melyszerint az épület teljesen elkészült meg legalább is 3—4 napot igényel; — nagy feladatra is vállalkozott Horváth-ídes, midőn oly díszes-csodaszép, oly csirkögő mester két hét alatt akart felállítani, mert most utólag fájjalmasan kelt átlátnia, hogy a legserényebb szorgalom is megtörik a legnagyobb ur — az időjárás szépségre előtt; s most már csak azért lehet tartani, hogy mire a megnyitás ideje elérkezik, akkorára a szép kemény-napok — lágyabbak válnak fel s nem lesz kinek megnyitni a csarnokot. — Tegnap szép közönség volt a korcsolyázó, a menyiben a szép nem túlnyomó számmal volt képviselve.

Személyi hir. Simonffy Imre polgármester ur, a ma déli vonattal, a fővárosba utazott. — A táviradók a közönség figyelmébe! 1876. év január elsején új táviradit egyezmény lépett életbe, melynek szövegéből a helybeli t. táviradogondnok ur szíveségből, jónak látjuk következőket közölni: Egyik legnevezetesebb pont az, mely szerint az „sürgönyöz

nek társaságán kívül el volt zárva az egész világtól, körülveve az emberi társaság salakjaitól, bűnösöktől. Miként volt lehetséges, hogy ezen környezetben megtarthatta gyermekí vidámságát, mely ezüst tásza kaczajából kiesengett? Üde, kedves elfoglaltságait ily élet mellett csaknem természetietlennek tűnt fel! Tehát minden külső benyomás nyomtalanul pattan vissza róla a nélkül, hogy kedélye tisztaságát bemoskolja? Ily környezet nem gyakorol e végre káros befolyást rá, a törvény megsértése, a jogtalanság elleni iszonyatát nem gyengíti-e végre meg? Az öreg Krause élénk védelme, nem-e nézet eredménye volt e. mit az szült, hogy bűnösöket, mindég csak bűnösöket látott környezetében? Benső sajnálattal szemlélté Margolz a fiatal leányt, s nem tehette, hogy ezen érzelmének néhány egyszerű szóval kifejezését ne adjon.

Gretchen könyvedén elpirulva felénezt munkájáról. Mosolygva rázta meg szokás firtós fejét. „On téved segédbíró ur — mondi barátságosan — én épen nem vagyok sajnálatra méltó; nagyon jól és boldogul érzem magam kedves papám és a kis Minka társaságában még a környezet — melyben élek, sem önt belém félmélet. (Folyt. köv.)

